

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УМІНЬ СТВОРЮВАТИ ЗВ'ЯЗНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

О. В. Вашуленко

У процесі наукового дослідження «Формування у молодших школярів умінь створювати власні висловлювання за змістом прочитаного» було розроблено, обґрунтовано й експериментально перевірено методику формування зазначених умінь. Розроблена нами експериментальна методика – це система, яка відповідає загальному визначенню – «сукупність якісно визначених елементів, між якими існує закономірний зв'язок чи взаємодія». Основними елементами нашої системи є методи та прийоми навчання, комунікативно-мовленнєві вміння, необхідні під час складання творів та тренувальні вправи, спрямовані на вироблення зазначених умінь і навичок, усвідомлення молодшими школярами специфіки різних типів мовлення. Єдність цих одиниць становить суть пропонованої методики та забезпечує системне й цілеспрямоване формування початкових умінь і навичок продукувати висловлювання.

Апробація зазначеної методики засвідчила, що в учнів експериментальних класів значно підвищився рівень сформованості структурно-композиційних умінь (кількість учнів з високим рівнем зросла з 5,7% до 21,2%), умінь використовувати різноманітні мовні засоби (високого рівня досягли 27% школярів). Під час перевірки сформованості умінь удосконалювати текст було з'ясовано, що високого рівня досягли 24% учнів ЕК. Аналіз учнівських висловлювань виявив підвищення комунікативно-мовленнєвої активності у процесі продукування висловлювань; показав, що учні експериментальних класів вдаліше добирали переконливі аргументи й докази, критично оцінювали, висували припущення тощо. Натомість учні контрольних класів не завжди могли уявити словесно описані явища, фантазувати, помічати життєві проблеми, спростовувати хибні припущення, робити висновки. У процесі вивчення якісних характеристик мовлення учнів було з'ясовано, що учні експериментальних класів продемонстрували не тільки вміння обмірковувати деталі змісту висловлювання, ставити запитання, висловлювати власну думку й переконувати інших, а й відбирати найдоречніші слова відповідно до комунікативної мети та логіки розгортання висловлювання. Загалом рівень умінь створювати зв'язні висловлювання за змістом прочитаного в експериментальних класах виявився значно вищим (на 12%), ніж у контрольних. Істотні відмінності у кількісних і якісних показниках рівнів сформованості зазначених умінь учнів ЕК і КК підтвердили ефективність пропонованої методики і засвідчили доцільність її застосування в практиці початкового навчання на уроках літературного читання.

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що розроблений нами методичний супровід процесу формування у молодших школярів умінь створювати зв'язні висловлювання за змістом прочитаного тексту на уроках літературного читання є ефективним.